

Duna–Tisza Közi Falugondnoki Hírlevél

XXIII. évfolyam, 120. szám

2020/1.

Ökológiai gondolkodás

Az ökológiai gondolkodás az 1980-as években érte el Magyarországot. Akkor döbrentünk rá, hogy a mai generáció nem gondol a termelés, a fogyasztás, a környezethasználat következményeivel, azaz utódaink örökségét tesszük tönkre, ahogy azt az indiánok már évszázadok óta tudják. Meg kellett tanulnunk, hogy a környezet és a gazdaság, az ökológia és az ökonómia egymás feltételei. Az ökológiai gazdaságosság alapilléreit akkor négy pontban határozták meg.

1. „A kicsi szép” (Ernst F. Schumacher azonos című könyve alapján); a nagy rendszerek ellenőrizhetetlenek, rugalmatlanok, sok gépet és kevés munkaerőt használnak, ezért lelki és környezeti terhelésük és energiafogyasztásuk egyaránt túl nagy.

2. A zárt rendszerek megőrzésének szükségessége, amelyekben a visszacsatolást és az újrahasznosítás újra fontos szerephez jut.

3. Az egyén központba állítása.

4. A sokoldalúság és a sajátosságok megőrzése, mivel az életér annál válságtűrőbb minél sokoldalúbb.

Tehát hol vannak legjobb életlehetőségeink? A kis egységekben, aprófalvakban, tanyákon. Mai eszünkkel persze azt mondjuk, ezek a leghátrányosabb életterek, távol van minden intézmény, ellátás, munkahely, segítség, hiányos az infrastruktúra.

Új gondolkodásra van szükségünk annak tudatában, hogy fogynak az ivóvízkészletek, a fosszilis energiatartalékok, bizonyított a klímaváltozás folyamatának elindulása, hogy jelenlegi, bővülő fogyasztásra épülő szemléletünk nem fenntartható.

A fenti érvek mindegyike abba az irányba mutat, hogy az aprófalvas és tanyás térségek felértékelődnek, az önellátás, tájgazdálkodás, környezetmegőrzés legfontosabb egységeivé válnak.

(Folytatás a 3. oldalon)

Müller Péter Sziámi: Tézisek a kultúráról

*A kultúra nem bagatell.
A kultúra az anyatej.*

*A kultúra nem legyező.
A kultúra a levegő.*

*A kultúra nem ráadás,
a kultúra a lázadás.*

*A kultúra nem parallel.
A kultúrának haza kell.*

*A kultúra nem kaloda,
nem szaroda, nem mosoda.*

*A kultúra nem teremőr,
a kultúra a rezonőr.*

*A kultúra nem maradék,
a kultúra a hagyaték,*

*a kultúra a haladék,
míg mondhatod a magadét.*

*A kultúra a Szent Szabadság.
A kultúra, hogy legyen nagy szád!*

*A kultúra a végveszély.
Ha szájon vágnak, még beszélj!*

*A kultúra nem hivatal,
a kultúra nem ravatal,*

*a kultúra nem temető,
nem pár semmibe meredő*

*taknyos önkényes szövege,
a kultúra a közepe*

*mindannak, amit szívesen
szívunk be föntit ideleenn.*

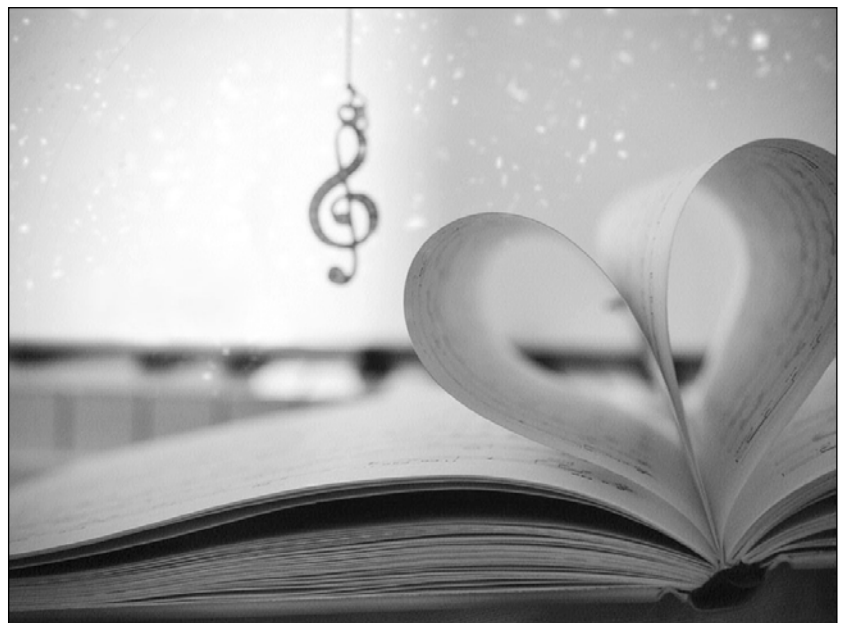
*A kultúra, mint Ararát,
adja a létünk talaját.*

*A kultúra nem óvoda,
és nem is a „Ki kicsoda?”*

*A kultúra nem gumicsont,
a kultúra a horizont.*

*A kultúra nem mesehab.
Ha nincs kultúra – te se vagy...*

*A kultúra a menedék,
kinyalhatod a fenekét.*

Falugondnokok szakmai összejövele Szentkirályon

Tudjunk szemléletet váltani!

Az EFOP-5.2.2-17-2017-00004 Falugondnokság határok nélkül című projekt égisze alatt 2019. december 2-3-4-én műhelymunka keretében került sor a projekt során megismert jó gyakorlatok szakmai módszertani összegzésének megvitatására.

A kellemetlen, esős, borongós idő ellenére, jókedvűen érkeztünk decemberi szakmai tanácskozásunk helyszínére, a szentkirályi Tóth tanyára. A szakmai programra Zsanáról, Harkakötönyből, Kiskunhalasról, Helvéciairól, Érsekhalomról, Tiszakürtről, Ásotthalomról, Mórahalomról, Tarhosról, Szatymazról, valamint határon túlról is érkezettek tanyagondnok kollégák. Egymás üdvözlése után Csörszné Zelenák Katalin ismertette a háromnapos szakmai műhely programját, majd mindenki elmondhatta, mi történt vele az elmúlt egy esztendőben, milyen nehézségekkel küzdött, milyen sikerélmények érték a magánélet és a szakma területén.

A délelőtti további részében Csörszné Zelenák Katalin ismertette a projekt során megismert jó gyakorlatokat és a Nemzetstratégiai Kutatóintézet által végzett felmérés kutatási részeredményeit is tartalmazó munkaanyagot. Ebéd után Szabó Zoltán pedagógus, a huszadikszazad.hu alapító szerkesztője az európai parlamenti választások eredményeit elemezte, történelmi példákkal rávilágítva a demokráciára és ellentétére, az autokráciára. Előadásából megtudhattuk, mi a különbség a valóság és a valóság-értelmezés között, de a globális gondolkodást és a nemzetállamok álláspontját is kiértékelte lendületes előadásában.

Rédai Árpádné Angéla bemutatta a Bács-Kiskun Megyei Katona József Könyvtárban is működő Europe Direct információs hálózat szolgáltatásait. Kiadványaikból mindenki kedve szerint válogathatott és megtudhatta az elérhetőségüket, arra az esetre, ha bármilyen kérdés merülne fel bennünk.

Dr. Hajdú Edit előadását az Ember és környezete: Szekszárd és környéke jellegzetes szőlőfajtái és borai címmel tartotta, s nagyon sok érdekes infor-

mációhoz jutottunk általa. Az előadás a borkóstolás rejtelseibe is bevezetett bennünket, tudásunk elmélyítése érdekében Szekszárd környéki borokat kóstoltunk.

A tanácskozás második napjának reggelén kártyahúzással kezdtük a napot, a kártya egy macit ábrázolt különböző hangulatban. Mindenki a saját hangulatának megfelelő képet választotta ki, és ennek segítségével mutatkozott be. A foglalkozás vezetője, Eperjesi Tamás szupervíziós foglalkozást tartott, ismertette, hogy a módszert legelőször a segítő foglalkozásúak munkájának a támogatására találták ki, mivel a sokszor kilátástalan szakmai helyzetek mentálisan nagyon meg tudják terhelni az e területen dolgozókat. Egy szupervíziós folyamatban lehetőség van arra, hogy a mentálisan megterhelő szakmai helyzetekre más módon tekintsünk rá.

Munkánk során, biztosan átéltük már azt a helyzetet, hogy a saját gondolataink újra és újra ugyanabba a spirálba vezetnek bele és egyszerűen képtelenek vagyunk kitörni ebből. Próbálkozunk, de mégsem tudunk kilépni a saját gondolkodásmódunkból és másképp ránézni egy problémás helyzetre. A szupervízió ebben segít azáltal, hogy egy elfogadó légkörben lehetőséget teremt arra, hogy mások segítségével belenézünk a saját tük-

rünkbe és elemezzük a helyzetünket és számba vegyük a lehetséges megoldási módokat. A reflexió és a visszajelzések segítségével pedig szemléletet tudunk váltani, ki tudunk végre lépni a megszokott sémánkból és képessé válunk arra, hogy másképp nézzünk az addig kilátástalannak tűnő helyzetre. Az előadó rámutatott, hogy viszonylag kevés alkalmunk nyílik arra, hogy a munkával kapcsolatos problémáinkat szervezett körülmények között megbeszéljük, feldolgozzuk. A szupervíziós foglalkozás során nem kapunk tanácsokat, de ötleteket igen és azokból válogathatunk.

A délutáni KRESZ témájú előadásra Szabó Pál és Tóth Tünde érkezett hozzánk.

Rájöttünk, hogy a Szabó Pál által képes ábrákkal szemléltetett kanyarodási-, elsőbbség adási- és jobb kéz szabályt, és az áthaladási sorrendet nem lehet elégszer gyakorolni! Tóth Tünde előadásában az alkohol és a gépjárművezetés kapcsolatáról beszélt. Elmondta, hogy Magyarországon a zéró tolerancia elve érvényesül, ami azt jelenti, hogy bármekkora mértékű alkoholfogyasztás esetén büntetendő a járművezető. Szemléltette, hogy mennyi idő alatt ürül ki az elfogyasztott alkohol a szervezetből. Kiindulásként jó tudni, hogy az egészséges emberi szervezet 10 testsúly kilogrammonként képes 1 óra alatt 1 grammnyi tiszta alkohol lebontására. Az alkohol lebontását a máj végzi. A lebontás az alkohol elfogyasztása után rövid idő múlva elkezdődik. Közösen egyeztünk meg abban: alapvetés, hogy a kormány mögé mindig csak teljesen józanul ajánlott beülni!

Szerda reggel 9 órától Zsíros Csaba mentőtiszt, a Neomedical Kft. munkatársa tartott figyelemfelkeltő előadást az elsősegélynyújtás általános szabályairól, beszélt az eszméletvesztés állapotáról, a légútbiztosításról, tanulságos kisfilmet vetített az újraélesztésről. Ambu babán mindenki gyakorolhatta is a laikus újraélesztést és a félautomata defibrillátor használatát. Érdeklődő kérdéseinkre közérthető válaszokat kaptunk.

A szakmai program további részében került sor a szakmai módszertani összegzéssel kapcsolatban a három nap alatt összegyűjtött észrevételek, javaslatok összefoglalására. Közben a Mikulás is meglátogatott bennünket: a kiskunhalasi falugondnok mézeskalácsos meglepetéssel kedveskedett. Nagyon finomak voltak Molnár Pista, volt tarhosi tanyagondnok kollégánk által összeállított vacsorák, aki mint mindig, most is kitett magáért és a libazsíros tepertős lilahagymás kenyértől kezdve a sült libamájon át egészen a sült libáig mindent az asztalra tett – bemutatva ezzel a tanyasi vendégasztal sajátosságait. Jó hangulatban, tartalmasan telt el a három nap, hiszen mindnyájunkat érintő témákban merülhettünk el, tanulhattunk egymástól ismét.

Kovácsné Lázár Ilona
Szentkirály

Ökológiai gondolkodás a tanyákon

(Folytatás az 1. oldalról)

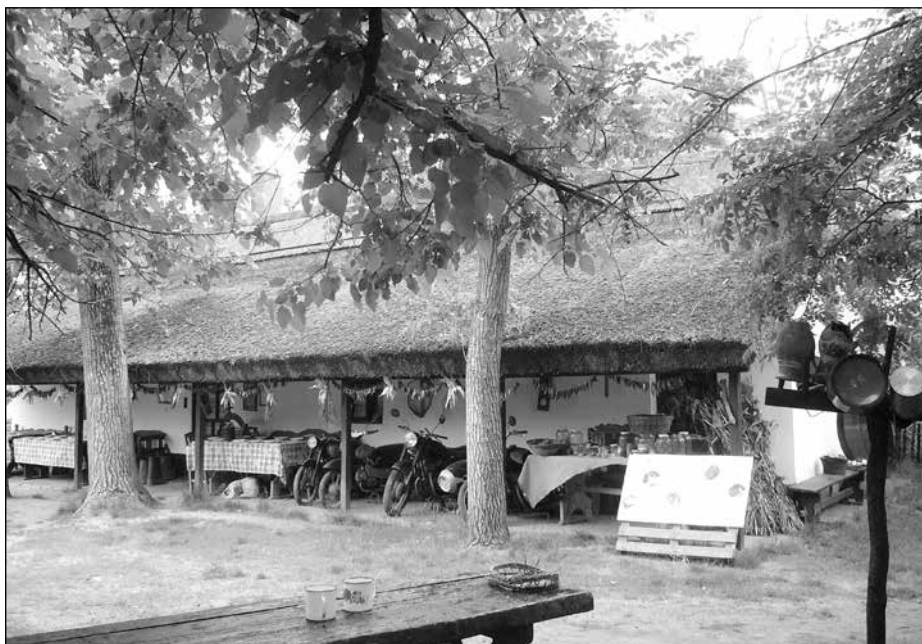
Hogy az imént felvázoltak valóra válhassanak, ahhoz az ott élőknek is nagy erőfeszítéseket kell tenniük: itt is nagy szerepe lesz a hagyomány és a haladás sajátos, helyi ötvözetének. Mert nem lesz elég a hagyományos tudás megőrzése, habár mindig elengedhetetlen lesz a „józan paraszti ész”, a haladás szemléleti, technikai

vívmányait is igénybe kell venni a helyi közösségek fennmaradási stratégiáinak kiérleléséhez.

Dániában, az 1930-as évek „gazdag parasztjainak országában” már évtizedek óta természetes, hogy a helyi gazdaságot irányító személy egyetemi szintű képzettséggel rendelkezik, miközben őrzi az előző generációk gyakorlati tudását is. Emellett a terményei

piacra jutását erős szövetkezetekkel segíti, és szigorú környezeti feltételeknek is megfelel. Az sem lehet véletlen, hogy az egyre szövevényesebb és áttekinthetlenebb, komplex problémák színvonalas megoldására „káospilótákat” képeznek, akiknek feladatuk a rendszerek átlátása, minden tényező kellő figyelembevételével. A környezeti kérdések széles körű megértését, a közös döntéseket „konszenzuskonferenciákon” alapozzák meg, ahol a szakértői szempontok találkozhatnak a területhasználók érveivel.

A Duna-Tisza közti Homokhátságon különösen indokolt a területhasználat, a tájgazdálkodás összehangolása a környezeti igényekkel, mivel a természet- és a környezetvédelem, a vízgazdálkodás érdekei itt – az érzékeny ökológiai adottságok miatt – még szorosabban egybefonódnak a gazdálkodók napi gyakorlatával. Ezért a szakértők és a helyben élők folyamatos együttműködése – néhány káospilóta bevezetésével – létrehozhatja a kiegyensúlyozott ökológiai és gazdasági környezetet. Mindehhez nekünk, embereknek, a társadalom egyenként is nélkülözhetetlen tagjainak kell megteremtünk a feltételeket.

A Rende-kert tanyán Kerekegyháza

Faludi Erika

Hírek

Munkakörhöz kötött továbbképzés

Másfél éve, 2018. július 1-jén módosult a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról szóló 9/2000. (VIII. 4.) SZCSM rendelet, ami a falu- és tanyagondnokok továbbképzési kötelezettségének teljesítésével kapcsolatos tudnivalókat szabályozza. Az egyik fontos változás, hogy a munkakörhöz kötött továbbképzést a továbbképzési időszak (4 év) feléig kell teljesíteni, azaz 2020. június 30-ig.

Munkakörhöz kötött (és kötelező továbbképzéseket) csak az Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság (SZGYF) szervezheti. A képzésre jelentkezni csak azok a falu- és tanyagondnokok tudnak, akik végleges regisztrációval rendelkeznek az Online Jelentkeztetési és Képzésszervezési Felületen (<https://ojkf.szgyf.gov.hu/>).

A továbbképzések szervezését az SZGYF régióként végzi. Egyesületünk működési területén az 5 megye falu és tanyagondnokai 3 régióhoz tartoznak: Dél-Alföldi (Bács-kiskun, Békés és Csongrád megye), Észak-Alföldi (Jász-Nagykun-Szolnok megye) és a Közép-Magyarországi (Pest megye) régióhoz. Egyesületünk mindhárom regionális irodával fölvette a kapcsolatot, és próbál közreműködni a továbbképzési kötelezettség teljesítésében.

Dél-Alföldi Régió

A szegedi regionális irodával (efop382@szgyf.gov.hu) együttműködve még tavaly december elején elkezdtük „A családokkal végzett szociális munka rendszerszemléletű megközelítése” című (40 óra, 4 nap, 34, pont) továbbképzés szervezését, amely 2020. február hónapban meg is fog valósulni 25 fő részvételével.

A képzés helyszíne: Egyesületünk oktatóterme (6000 **Kecskemét**, Irinyi u. 17. II. emelet)

A képzés időpontja: **2020. február 19-20 és 26-27.**

A képzés 2020. február 19-én 10.00 órakor kezdődik.

FONTOS: A résztvevők legyenek regisztrálva az OJKF

rendszerben! A képzőintézmény kéri, hogy az OJKF-től kapott, letöltött, kitöltött és aláírt **Munkáltatói igazolá**sukat, mely nem régebbi, mint a képzés első napjától számított 30 nap, az **OJKF**-re feltölteni (határidő: **2020. január 30.**) és az eredeti példányt a képzés első napján magukkal hozni szíveskedjenek.

Észak-Alföldi Régió

A debreceni regionális irodával (efop382debrecen@szgyf.gov.hu) is folytattunk egyeztetést, aminek eredménye képen, a Jász-Nagykun-Szolnok megyei falu- és tanyagondnokok számára is indul továbbképzés. Amit eddig a képzést végző intézménnyel leegyeztettünk:

A továbbképzés címe: A családokkal végzett szociális munka rendszerszemléletű megközelítése

A képzés helyszíne: 5462 **Cibakháza**, Cibak Imre tér 43., Nagyközségi Művelődési Ház

A képzés időpontja: **2020. február 18-19 és 25-26.**

FONTOS: A résztvevők legyenek regisztrálva az OJKF rendszerben! A **Munkáltatói igazolással** kapcsolatos eljárásrend ugyanaz, mint a fenti képzés esetében, csak még nem kaptunk határidőt a képzőintézménytől.

Közép-Magyarországi Régió

Sikerült fölvenni a kapcsolatot a Közép-Magyarországi régióban a továbbképzéseket szervező regionális irodával is. A legfontosabb, hogy a fenntartó (önkormányzat, intézmény) és a továbbképzésre küldeni kívánt falu-, tanyagondnok is legyen regisztrálva az OJKF rendszerben. Ezzel kapcsolatban Sárközi Viktória (+36-70/668-8450, wittmanne.sarkozi.viktoria.monika@szgyf.gov.hu), valamint Bertus Róbert (+36-70/668-7465, bertus.robert@szgyf.gov.hu) kollégák tudnak segítséget nyújtani.

A fenntartónak a Névsor című dokumentumot (ami honlapunkról – címlap – letölthető) kell megküldenie a szabo.marta@szgyf.gov.hu e-mail címre, egyelőre a képzés dátuma nélkül, annak érdekében, hogy a jelentkezők regisztrációját, munkakörét az OJKF rendszerben ellenőrizni tudják.

A képzések folyamatosan indulnak. Az időpontokat minden esetben az intézményekkel közösen beszéljük meg, próbálnak olyan kompromisszumos megoldást találni, ami szinkronban van az oktatók szabad időpontjaival és a fenntartóknak is megfelelnek. A képzés megtartásához egy megfelelő méretű és felszereltségű (asztal, szék, vetíthető felület) helyiségre, és egy projektorra van szükség.

Bármilyen kérdés esetén bizalommal fordulhatnak Szabó Márta Gabriella egyedi képzésszervezési alprojektvezetőhöz: szabo.marta@szgyf.gov.hu, 06/30-793-9195.

Rólunk is írnak

A Pénzügyminisztérium Területfejlesztési Tervezési Főosztálya 2019 őszén megjelentette a Falu Város Régió (FVR) című szaklap soron következő lapszámát, melynek fókuszában ez alkalommal a kistelepülések, a falvak és a tanyák állnak. A kiadványban egyesületünkről is jelent meg írás A Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesületének falu- és tanyagondnokságokat segítő tevékenysége címmel. A Falu Város Régió említett lapszáma a <https://regionalispolitika.kormany.hu/falu-varos-regio> oldalon elérhető.

Hírek

Eszmecsere az államtitkárral

Egyesületünk munkatársai 2020. január 9-én találkoztak Dr. Vitályos Eszter európai uniós fejlesztéspolitikáért felelős államtitkár asszonnyal, akivel a falugondnoki szolgálatok jelentőségéről, valamint a Vas- és Győr-Moson-Sopron megyei egyesülettel közös uniós pályázatunkról is beszélgettünk. Az államtitkár asszony a találkozáson után az alábbiakat osztotta meg Facebook-oldalán <https://www.facebook.com/vitalyoseszter/>:

„Büszkék lehetünk rá, hogy országunkban több mint 1500 falugondnokság működik. A teljes hálózat fenntartását, továbbá finanszírozási kereteit az Emberi Erőforrások Minisztériuma építette ki. A falugondnoki szolgálatok eddigi eredményeként több mint ezerháromszáz aprófaluba és tanya-körzetbe jutott el az a kapcsolati és információs lehetőség, a személyes gondoskodás megnyugtató közelsége, amely addig elérhetetlen volt ezen elszigetelt területek számára. A falvakban több mint ezerháromszáz munkahely létesült, olyan településeken, ahol szinte nincs helyi foglalkoztatás.

Az 1997-ben alakult Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesülete Magyarország legnagyobb falugondnoki szervezete, amely Bács-Kiskun, Csongrád, Békés, Jász-Nagykun-Szolnok és Pest megye falu- és tanyagondnokait fogja össze. Az egyesület célul tűzte ki a falugondnokságok szakmai munkájának, a falvak és a tanya térségek hátrá-

nyos helyzetének javítását. Jelenleg a térség 158 településén 233 falu, illetve tanyagondnokság működik.

A Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesülete folyamatosan kapcsolatot tart a működtető településekkel, a falugondnokokkal. Az egyesület a hálózatépítés, az együttműködés szándékával képzéseket, szakmai programokat is szervez. A hálózat gondozóinak legfontosabb üzenete, hogy fontos számukra minden közösség és minden ember. Az egyesület EFOP projektjéről és a következő európai uniós ciklusbeli tervekről, elképzelésekről is eszméltünk.”

Répási György emlékére

Olyan hihetetlen! Advent 4. gyertyája égett ma az oltáron kis kápolnánkban a reggeli misén, de Gyuri bátyám helyén is csupán csak egy gyertya pislákol, fényével vigasztalva az egybegyűlteket. Már nem Ő csengetett a szertartáson és nem nyújtotta a kezét „legyen békesség közöttünk” kíséretében. Az elvesztésén szomorkodva emlékek sora jön elő bennem, visszapörgetve az időt közel harminc évvel.

Fiatal polgármesterként mennyi bölcs tanácsot kaptam tőle! Lelkiismeretesen, szótlanul tette a dolgát, szinte magától tudta a napi teendőket. Falugondnokként felelősségteljesen szolgálta az időseket és a mindenkori rábízottakat. A megyei egyesület – Csörszné Katival az élen – mindig nagy szeretettel beszélt Répási Györgyről, az ordasi falugondnokról. Nyugdíjas éveiben is számíthattam rá kisegítőként az utolsó pillanatig. Két nappal a halála előtt, kérésemre, még két kislányt hazavitt Dunapatajra. Ekkor volt az utolsó beszélgetésünk.

A nyugdíjas klubban szerdánként jó volt vele megvitatni a falu dolgait. Jó szomszédként is gyakran segített, legyen az bicikligumi javítás, rotációs kapa kölcsönzése vagy éppen a felesleges vetőkrumpli felajánlása. Amikor a házuk előtt elhaladtam az autómmal, mindig barátságosan intett, s ahogy kiszálltam, mindig beszédbe elegyedtünk. Sajnos a pincéjébe ritkán jutottam le egy jó hideg fröccsre, pedig mindig olyan szívesen invitált. Most már tudom: egy-egy mélyebb beszélgetésre nekem is szükségem

lett volna, de mindig rohanunk...

Vannak emberek, akik mély nyomot hagynak bennünk: a gesztusaik, beszédük elevenen él bennünk, és a kisugárzásukat érezzük magunk körül. Nagyon fogsz hiányozni, Gyuri bátyám, az utcából, a faluból, kis közösségünkben. Szívünkben őrizzük tevékeny életed emlékét, követendő példaként. A boldog viszontlátás ígéretében bízva búcsúzunk Tőled. Isten veled!

Szabó Zsolt, Ordas polgármestere

Miért szeretem a tanyagondnoki szolgálatot?

Hitelesség és együttérzés

A Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesülete képzésein számos falu- és tanyagondnok megfordult már. Ilyenkor arra is fény derül, ki, miért szereti ezt a munkát, amit inkább szolgálatnak nevezhetünk. Az alábbiakban az üllési és a mezőberényi kollégánk őszinte vallomását olvashatjuk.

GÁBOR ANITA (Üllés):

Üllés lakossága 3091 fő, melyből külterületi lakos 798 fő. Hatalmas tanyavilággal rendelkezik a község, ezért is van szükség a három tanyagondnoki szolgálatra. Az I. számú tanyagondnoki körzet 2004. január 1-je óta működik, tanyagondnoka Vörösmartyné Sári Csilla. A II. számú tanyagondnoki körzet 2005. január 1-jén kezdte szolgálatát, tanyagondnoka Tóth Andrásné Erika. A III. számú tanyagondnoki körzet 2006. január 1-jén indult, amit Gábor Sándorné Magdi kezdett el, majd nyugdíjazása után én vettem át 2018 augusztusában. Külterületünk dűlőkre van szétosztva: Rózsa dűlő, Árpád dűlő, Petőfi dűlő és Kossuth dűlő. Ezeket a területeket látjuk el nap mint nap három Skoda Yeti típusú gépjárművel. Az én területem főként a Petőfi dűlőben található, a falutól 7-10 kilométerre. Egy része sorház elosztással, a többi szórványosan elhelyezkedő tanyákból áll. Régen itt kisbolt és kocsmá is működött, mára ezek bezártak. Busszal közlekedni csak azok tudnak, akiknek a főútvonal mellett van az otthona, de a legtöbben több kilométerre laknak még a köves úttól is.

Mikor elkezdtem dolgozni, nem is gondoltam volna, hogy mennyi szeretet van ebben a munkában. Adok és kapok. Ahogy említettem is, én tényleg hivatásomként tekintek a munkámra. Jó érzéssel tölt el, és sikerélménnyel az, ha megoldok egy újabb problémát, feladatot. Mindig azt mondják: „hát neked aztán nem lehet olyat mondani, amit ne tudnál megoldani”. Jókat beszélgetünk, panaszkodunk, meghallgatom az em-

Az üllési tanyák lakói nincsenek elzárva a külvilágtól

bereket, és az én terápiám a mosoly és egy kis viccelődés. Az ellátottjaim többsége idős korú, egyedül élő, ezért is fontos, hogy a találkozásainkat pozitívan éljük meg, próbálva feledtetni a nehézségeiket, az idős kort. Van akire csak mi nyitunk ajtót, családja nem jár, vagy messze lakik, ezért nagyon fontos a napi látogatás. Munkámban hatalmas segítség az ellátottak szokásainak, igényeinek ismerete. Mindenki más, ezért is szép ez a szakma. Valakivel viccelődünk, valakivel a családról beszélünk, valakivel lelkizünk, és valakit csak meg kell hallgatni.

Gyerekek szállításával kezdem a napot hét órakor. Négy gyermek, akik óvodások és iskolások. Utána viszem be a nappali ellátottakat a Homokháti Szociális Központba. Majd indulok tovább a postára csekkeket befizetni, levelet feladni. Rendelőbe, gyógyszereket felírni, s a gyógyszerértéket kiváltani azokat. A következő állomás az élelmiszerbolt, a hentes, s ha szükséges tápot is szállítok, máskor meg a kormányablakban vagy az önkormányzatnál intézek ügyeket. Ezeket a feladatokat az előző napi látogatásomkor jegyzem fel, vagy aznap hívnak telefonon. Tizenegy órakor

találkozunk az önkormányzati konyhánál a kolleginákkal, és elvisszük az ebédet az intézményeinkbe: óvodába, bölcsődébe és a Homokháti Szociális Központba. Ezután bepakoljuk az ételhordókat és irány a külterület. Szétosztjuk az ebédeket, a bevásárolt árukat, sokan már a kapuban várnak, hogy pár kedves szót válthassanak velünk. Visszaérve területről – körülbelül kettő órákor – hazaszállítom a nappali ellátottakat és a gyerekeket, aztán a tennivalók lezárásaként megírom a tevékenységnaplót és a menetlevelet.

A gondozottakat háziorvoshoz, vételre, fodrászhoz és a takarékszövetkezethez is elviszem. Télen segítetek a szociális tűzifa igénylésében, vagy csak a fa behordásában. Karácsony előtt nagy öröm élelmiszercsoomagokat és játékokat a rászorultakhoz eljuttatni.

Szeretem a munkámat, és a nyugdíjig is van még vagy harminc évem! Tőlem mindig kérdezik, hogyan bírom az időssekkel, a körülményeikkel, a szituációkkal. Mindig azt mondom: onnan jöttünk és oda haladunk. Nagyszüleink is megöregedtek, szüleink is és miránk is ez vár. Az a jó tanyagondnok, aki megadja azt az ellátottjának, amit ő is

elvárna később magának. Így lehet hi-
telesen ezt a szolgálatot ellátni. Ezért
is fontos az empátia, amit az ellátottak
megéreznek, és egyből a bizalmukba
fogadnak. Aztán jön az adok-kapok,
ami még szebbé teszi ezt a munkát.

Légy őszinte, megértő, elfogadó,
rugalmas és kitartó!

RAUNÉ HEGEDŰS ÉVA **(Mezőberény):**

Mezőberényben 2014 januárjában
jött létre a tanyagondnokság, addig a
mezőrség, polgárország és a rendőr-
ség közös munkával figyelt a tanyán
élőkre. Ez évről évre kevésnek bizo-
nyult, mert sok az egyedül élő idős.
Szükség volt olyan szolgáltatásra,
mely segítséget nyújt a rászorultak-
nak, és javítja az életkörülményeiket.

2018-ban tulajdonképpen egyik
napról a másikra csöppentem bele a
munkába. Az állás betöltésének fel-
tétele: helybéli lakos, jogosítvánnyal
rendelkezik, büntetlen előéletű, isme-
ri a külterületet, az ott élő embereket,
és tud az emberekkel bánni, de legfő-
képpen megbízható legyen.

A tanyagondnoki tevékenységem
Mezőberény külterületére vonatkozik.
A szolgáltatás a Városi Humánsegí-
tő és Szociális Szolgálathoz tartozik,
minden hétköznap 7.30-tól 16 óráig
vehető igénybe előzetesen telefonon
vagy személyesen történő egyeztetés

alapján, rendkívüli esetekben hétvé-
gén is. Munkakörömbe a következő
tevékenységek tartoznak: bevásárló
utak szervezése, ivóvíz kiszállítása;
gyógyszerkiváltás; háziorvoshoz és
szakrendelésre való eljuttatás; óvo-
dába, iskolába való szállítás; hólapá-
tolás és fűnyírás; mentális gondozás;
hivatali ügyek intézésének segítése,
hirdetmények eljuttatása; védőnő,
családsegítő szállítása a külterületen
élő családokhoz. A munkámat hivatali
telefon és szolgálati gépjármű bizto-
sítja.

Mezőberényt a mai napig minden
irányban tanyák veszik körül. Vannak
lakottabb területek, melyek sorta-
nyák, de vannak szórvány tanyák is.
Ezeknek a területeknek külön elneve-
zésük van. Nézzük sorjában!

Kerekiben valamikor régen, az
1950-es években 2500 fő élt, ma már
három olyan tanya található rajta, ami
még lakható állapotban van. Kerekít
a várostól a Kettős körös választja
el, keleti irányba. Itt található még a
gátórházak, melyben fiatal és közép-
korú családok élnek. A három tanya-
ból kettő üresen áll.

A Zártekert (Laposikert) kilenc
kapuból áll. Ez az a hely, ahol min-
denféle ember él, normál átlagcsalád,
alkoholista, hajléktalan, drogos, fiatal
és idős. Tizenkilencen életvitelszerű-
en egész évben, a nyári hónapokban
ez megduplázódik.

Blanka: Mezőberényből Békés felé
haladva a 47-es fő út mellett egy régi
majorban található, mely régen a rend-
szerváltás előtt sertéstelepként műkö-
dött, mostanra egy elhagyatott terület,
ahol négy család lakik a régi szolgálati
lakásokban. Itt él két 4 éves gyermek,
akiket a rossz időjárás beálltával – ha
szükséges – óvodába kell szállítani. A
négy családból kettőnek heti rendsze-
rességgel ivóvizet szállítok.

Ókert: valamikor régen szőlőter-
mesztő vidék volt. Ez a külterületi rész
a leglakottabb, 136 fős lélekszámmal.
Az ókerti tanyák Mezőberény déli ré-
szén, a Békéscsabára vezető 46-os
út mellett található a vasút állomás-
hoz közel. Itt is vegyes korcsoportok
élnek. Ezen a területen mindennap
igénylik a szolgáltatást, mint például
ivóvízhordás, gyermekszállítása óvo-
dába, bevásárlóutak, mentális gondo-
zás. Heti rendszerességgel, hivatali
ügyek intézése, háziorvos felkere-
sése, gyógyszer kiváltása, valamint
kulturális programok, idősek klubja,
könyvtár látogatása.

Szarvasi úti tanyák: régen ez az út
kötötte össze Mezőberényt és Szar-
vast. 1965-ig itt is nagy létszámban
laktak emberek, mára csak 19 fő él
ezen a részen, többnyire fiatalok.
Ezek a tanyák a műút mellett találha-
tóak. Több hektárnyi területen szán-
tóföld van, aminek aranykorona érté-
ke igen magas.

Kérhalom: Mezőberény északi ré-
szén található. Tanyák száma öt, 10
középkorú ember él itt, ők még dol-
goznak, nemigen kérnek szolgálta-
tást, csak egyszer-kétszer hivatalos
ügyek intézéséhez.

Tücsökhalom: itt egyetlen tanya ta-
lálható, amiben nyáron és télen van
nagyobb mozgás. Nyáron a gyerme-
kek hangos zsvajától, télen a felnőtt
csoportok hangoskodásától. Nyáron
lovastábor szerveznek a gyerekek-
nek 10 héten keresztül. A gyere-
keknek a lovagláson kívül rengeteg
programot kínálnak, s ezek mindig
teltházzal működnek. A felnőtteknek
pedig a tanyasi disznótör szerez némi
kikapcsolódást.

Végezetül akár mottóként is emlí-
hetném: Soha ne tégy különbséget
az emberek között, és ne legyen elő-
ítéleted velük szemben, ismerd meg
őket! A tanyagondnoki szolgálat egy
négy keréken guruló PENDRIVE!

Csapadékos időben néhol nehezen járható a mezőberényi határ

Példaértékű kezdeményezés Petőfiszálláson Idősekkel a betegúton

Csak egy gombot kell megnyomni a riasztótelefonon és máris érkezik a segítség. Egyszemélyes logisztikai központ szervezi a „betegutakat”, tanyagondnokok viszik szakrendelésre az időseket. A vérvétel helyben történik. A Bács-Kiskun megyei Petőfiszálláson közös irányítás alá kerültek a szociális feladatok. Az alábbi riport a Szabad Föld 2019. július 19-i számában jelent meg.

Petőfiszállás kiterjedt tanyavilággal rendelkezik, ezerhatszáz lakosának egyharmada külterületen él. Hatalmas távolságok vannak arrafelé, kétszáz kilométeres földúthálózat alakult ki. Sok az olyan idős ember, akinek hozzátartóója sincs, egyedül pedig képtelen boldogulni a mindennapokon. Ha nem volna tanyagondnoki vagy házigondozói szolgálat, soruk tragédiába fordulhatna. Erre nem is egyszer volt példa, sőt két esetben halállal végződtek az ellátatlan esetek.

Az efféle tapasztalatok arra ösztönözték az önkormányzat szociális szakfeladatokat ellátó munkatársait, hogy egyesítsék erejüket és szervezettebb formában folytassák a tevékenységüket. 2017-ben beléptek a Szegedi Kistérség Többcélú Társulása tagjai közé, ami által bővültek a szakellátással kapcsolatos lehetőségeik, az pedig országos viszonylatban is példaértékű, hogy megmaradt az önállóságuk, szakmai feladataikat a helyi viszonyokhoz igazodva végzik.

– Ahogy beléptünk a társulásba, bővíteni tudtuk a házigondozói, illetve a tanyagondnoki szolgálatot, kiépítettük a jelzőrendszeres telefonos se-

gítségkérést, megoldottuk a szociális étkeztetést, és sokkal több mód van az egyedülálló idősek, a demens betegek, a hajléktalanok és a segítségre szoruló családok elhelyezésére. – újságolja Kiss Katalin, a Petőfiszállási Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltató Központ intézményvezetője. – A közösségi házban található az orvosi rendelő, a védőnői szolgálat. Rendszeresen a szűrővizsgálatok, helyben végezzük a vérvételt, és jól működik a „betegút”, amit kisebbfajta logisztikával szervezünk.

Takaros családi házban alakították ki főhadiszállásukat. Reggel hétkor már nagy a mozgás, szerdánként főleg, amikor vérvétel van. Sokan hálásak azért, hogy egy szúrásért nem kell a legközelebbi városba, Kiskunfélegyházra utazniuk. Most pár perc az egész, régebben fél nap is kellett hozzá. Előfordult, hogy a hosszú várakozás alatt többen rosszul lettek, s az utazás is megterhelő volt az időseknek. Nem lehetne helyben megoldani a vérvételt? – vetődött fel a kérdés és máris nekiláttak a szervezésnek. Tárgyaltak a félegyházi kórházzal, ahol nyitottak voltak a kezdeményezésre.

Megfelelő helyiség van, egy kézműsóról és egy ágyról kellett csak gondoskodni. A vért a házi orvos asszisztense veszi le, a zárt dobozba kerülő kémcsövek szállítását pedig a tanyagondnok végzi az előírásoknak megfelelően. Amíg ezeket jegyzetelem, félszemmel a pácienseket figyelem.

– Most nincs nagy forgalom, de volt már, hogy tízen is jöttek egyszerre – meséli Iványi Anikó asszisztens. – Azért jó ez a korai időpont, mert aki nyolcra jár munkába, az is be tud ug-rani hozzánk. Egyszerűbbé és gyorsabbá vált a vérvétel, és ezt a lakosság nagyra értékeli.

Végyszóra befut a sokrétű feladatot ellátó Nagy Péter (tanyagondnok, betegszállító, szociális asszisztens, pályázati író, és így tovább) és közli Kiss

Katalinnal, hogy telefonon hívta egy idős bácsi, akinek elfogyott a gyógyszer és azonnal szüksége lenne rá. Ilyen „azonnali” kérésekből sok van. Szerencsére már rendel az orvos, Péter felírta vele receptet, amit a városban majd kivált, mivel ma ő szállítja a vérmintákat a laborba, és visszafelé hozza is a kért orvosságot.

A petőfiszállási házi orvoshoz legalább heten szeretnének bejutni. Csak nekünk nem sikerül, a doktor úr ugyanis kerüli a nyilvánosságot, fotózásról hallani sem akar. Viszont az udvarra érkező 84 éves Bricsek Pál annál közlékenyebb, sorolja a betegségeit: infarktus, gyomorszűkület, cukorbetegség, és több fülműtétje is volt. Évek óta altatóval alszik, nappalra meg nyugtatót szed.

– Öregségi hiba, itt már csak a pálinka segít – jegyzi meg nevetve. – Esetleg egy tekintélyes nyugdíjjal rendelkező asszonyka...

Kiss Katalin, az intézmény vezetője megbeszélést tart az irodájában Seres Attiláné szociális gondozóval, aki a „diszpécsterszolgálat” egyszemélyes alkalmazottja. Persze nem kell bonyolult logisztikára gondolni, de az a szerencsés, ha egyvalaki tartja fejben az ellátásra szoruló mozgását. Anita veszi fel a telefont, hozzá térnek be személyesen, akik valamilyen egészségügyi szolgáltatást szeretnének igénybe venni. A fiatalasszony min-

dent feljegyez a betegszállító füzetbe, majd nekilát szervezni a „betegutat”. Időpontokat egyeztet a szegedi klinika, a félegyházi, a kecskeméti kórház diszpécserével, már hangról felismerik egymást. Néha nem is árt egy kis protekció, hiszen tudjuk jól, az egészségügyben milyen nehéz a lehető leghamarabb bejutni egy-egy rendelésre. Anitának még azt is sikerül elintéznie, hogy két ember két különböző szakorvos vizsgálatát ugyanaznap legyen, így a betegszállító autónak sem kell állandóan úton lennie.

Bennünket viszont vár a határ. Víz-hányó Ernő tanyagondnokkal és Seres Sándorné házigondozóval beszélünk a terepjáróba. Meg sem állunk H. Tóth Antalné portájáig, ami az M5-ös autópálya túloldalán található. Folyamatosan „duruzsol” a forgalom. Margitka néni sokáig alig hallotta, de mióta hallókészüléket használ, erősebbek lettek számára a zajok. Nyolcvanhárom esztendő, nehezen tud járni. Ennek ellenére söprűt kap a kezébe és

csapást vág az eperfáról lehulló termés feketéllő szőnyegébe.

– Van-e vize, Margitka néni? – kérdezi Ernő.

– Lehetne hozni. Félig formán van – hangzik a válasz.

Pár pillanat múlva a tanyagondnokot a gémeskútnál látjuk, két kannával hordja a vizet az udvari konyhába, tisztálkodásra, mosogatásra megfelelő, szomszédokra viszont alkalmatlan, úgyhogy ásványvizet szokott hordani a hasonló helyzetű tanyasiaknak. A tetőn napelem csillog, áramot termel, ám ha borús az idő, akkor tévét sem lehet nézni a szobában. Merthogy Margitka néni azt szereti a legjobban, meg kedvenc lapját, a Szabad Földet olvasgatni. Rendszeresen ott van a nyugdíjasok rendezvényein is.

Seresné Klárka vérnyomást mér: 110/60/91. Harmincegy éve házigondozó, pár éve ment nyugdíjba, de visszajött négyórás munkára, hiányoztak neki az idős emberek. Azt mondja, sokan annyira tehetetlenek,

hogy kísérő nélkül esélyük sem lenne kimozdulni a tanyájukból, a buszra sem tudnának felszállni, egyedül képtelenek lennének szakrendelésre eljutni és az orvosi diagnózist sem értenék meg.

– Mindig nálam van a jelzőrendszeres telefonkészülék, ha véletlen benn marad az asztalon, visszafordulok érte. Ha elesek az udvaron, nem tudok felkelni, csak megnyomok egy gombot és jön a segítség – említi meg Margitka néni. – Délben hozza az ebédet a tanyagondnok, nagyon várom, jól esik vele egy kicsit elbeszélgetni.

Azt Ernő és Klári is aláírja: fontos a személyes jelenlét, de órákig senkivel nem tudnak leállni beszélgetni, mert ezernyi feladatuk van naponta. Mi is megyünk tovább. Az akácfák közé elbujtatott tanya lakója, a 62 éves Keresztesi Imrénének mozgásszervi bajai vannak, s annyira szédül, hogy már biciklire sem mer felülni. A tanyagondnokra bármikor számíthat, leginkább akkor, amikor orvoshoz kell mennie. Ha nem volna ez a lehetőség, fuvarra kellene fogadnia, az meg sok pénzbe kerülne. Hatvankét ezer forint nyugdíjából ilyen luxusra nem telne, lassan már a gyógyszerek is annak számítanak.

Visszamegyünk a központi bázisra. Kiss Katalin az időközben befutó ten-nivalókat sorolja, munkatársai pedig veszik a lapot. Gyors élménybeszámolót tartunk, mit láttunk a tanyavilágban. Számunkra is bebizonyosodott: akik a szolgálat látókörében vannak, azokról tényleg mindent tudnak. A gondozók érzik az ellátottak feltétel nélküli bizalmát, sokszor még a magánéletükbe is beavatják őket. Mintha egy nagy család lennének.

Borzák Tibor

Fotó: Kállai Márton

OKLEVELET KAPTAK. Petőfiszálláson, a falugyűlésen a helyi intézmények dolgozóinak egész éves kiemelkedő munkájukért elismerő okleveleket adtak át, köztük a település két tanyagondnokának, Víz-hányó Ernőnek és Süveges Sándornak. A településen nagy hangsúlyt kap a szociális ellátás, ezen belül a tanyagondnoki szolgálat minél hatékonyabb működtetése.

Együtt a kishegyesiekkel

Lezárult a vajdasági falugondnokok továbbképzése. A program 2019. szeptember 26-án Kishegyesen kezdődött szakmai nappal, majd 2019. november 14-én, magyarországi gyakorlattal folytatódott. A továbbképzés tapasztalatait Zsidai Erzsébet, a Nők Kishegyesi Fórumának elnöke foglalja össze.

A képzésen 24 vajdasági falugondnok vett részt, közülük 20 falu- vagy tanyagondnok a magyar állam által működtetett falugondnoki szolgálatban, egy személy a Szabadkai Egyházmegyei Caritas által működtetett falugondnoki szolgálatban, három pedig a kishegyesi önkormányzat által fenntartott Községi Gerontológiai Szolgálatban látja el az időseket és betegeket. A két részből álló képzés elméleti részére még tavaly szeptember végén került sor Kishegyesen.

Az elméleti képzés a kecskeméti Falugondnokok Dunna-Tisza Közi Egyesületének közreműködésével valósult meg. A falu- és tanyagondnokok a program során megismerkedtek a falu- és a tanyagondnokság magyarországi kialakulásával, a kishegyesi példával és a falugondnoki munka sokszínűségével. Az elméleti rész jó alkalom volt arra is, hogy a falugondnokok megosszák egymással saját tapasztalataikat. Dr. Duró Annamária, az SZTE ETSZK Szociális Munka és Szociálpolitika Tanszékének munkatársa Falugondnokság, mint segítő foglalkozás címmel tartott interaktív előadást a falugondnokok számára, akik a vezetésével csapatépítő, önismereti és kommunikációs játékokban is részt vehettek.

Az elméleti napot a közelmúltban gyakorlati szakmai nap is követte, ezen 13 vajdasági falugondnok vett részt. Ennek keretében a falugondnokok Kelebián, Csikérián, Zákány-

széken, Domaszéken, Szatymazon és Rőszkén ismerkedtek az ottani falu- és tanyagondnokok mindennapi teendőivel, emellett anyaországi kollégáikkal összehasonlították a szerbiai és a magyarországi falugondnoki munkát, és tapasztalatot cseréltek.

Egy munkát, hát még egy ilyen felelősségteljes szociális szolgálatot, mint a falugondnokság, a legjobban úgy lehet megismerni, ha az illető aktívan részt vesz a napi feladatok végzésében. Az is fontos szempont, hogy új ismeretségek születtek, s ez jó alapja lehet egy későbbi együttműködésnek. A kishegyesiek a közeljövőben is szeretnének további, ehhez hasonló programokat megvalósítani.

A teljes cikk itt olvasható:

https://www.magjarszo.rs/hu/4195/vajdasag_kishegyes/213873/Tov%C3%A1bbk%C3%A9p%C3%A9s-a-falugondnokok.htm

Kemény Bertalan Díj

A Falufejlesztési Társaság 13/2008. (VII. 17.) számú határozatával, Kemény Bertalan tiszteletére, mint a Falufejlesztési Társaság megalapítója és a falugondnoki szolgálat létrehozója emlékének megőrzésére, Kemény Bertalan Falufejlesztési Díjat alapított. A díj alapításának célja, hogy erkölcsi elismerése legyen mindazon természetes személyeknek, országhatáron belül, illetve a Kárpát-medence területén, akik falugondnoki feladatukat legalább 5 éve, kiemelkedő színvonalon végzik, valamint a vidék és falufejlesztés elkötelezettjeként, a vidék és falufejlesztés tekintetében, szűkebb környezetükben, vagy országos szinten kiemelkedő eredményeket értek el. A díj megalapítása óta – 2010 kivételével – minden évben egyesületünk tagjai közül is részesült valaki elismerésben. Az idei díjátadó ünnepség 2020. február 28-án, pénteken 10 órai kezdettel az alsómocsoládi Vendégház- és Konferencia Központban (Rákóczi utca 12.) lesz.

Hatalmas elismerés

Egyesületünk tagjai közül 2019-ben Mojzinger Ildikó, Tiszakürt-Bogaras tanyagondnoka kapott a Kemény Bertalan Díjat. Az Új Néplap (Jász-Nagykun-Szolnok Megye napilapja) 2019. december 31-i számának Megyei körkép rovatában a megye közismert személyiségeit, köztük Mojzinger Ildikót kérdezték milyennek látták az óévet:

„Nem mondhatnám, hogy rossz évet zártam. Tavasszal nagy meglepetésként ért, hogy az első Jász-Nagykun-Szolnok megyei tanyagondnökként átvehettem a Kemény Bertalan Díjat, amit azért is tekintek hatalmas elismerésnek, mert még Berci bácsinál vizsgázhattam. Kihívás az egyszemélyes ügyintéző szerepe. A rengeteg és mindig halmozódó feladat vélhetően a jövőben sem lesz másként, de ettől függetlenül is nagyon szeretem a munkámat. Az idén több kezdő tanyagondnokot is betaníthattam.”

Leginkább elhivatottság kell

Zákányszék tanyagondnoki szolgálatának Lada Nivájával Tanács Ildikó társaságában zötykölődtünk a ködös homokháti tájon át, fagyott földutakon keresztül, hogy meglátogassunk néhány, hivatalos kifejezéssel élve ellátottat, azaz tanyán élő embert.

Hivatalos nevén a Homokháti Kistérség Többcélú Társulása Integrált Szociális és Gyermekjóléti Központhoz tartozó zákányszéki szociális alapszolgáltatási 2. telepelyén, a Lengyel téren a polgármesteri hivatalhoz közel várakoztunk Tanács Ildikóra, aki egy leharcolt, de igen strapabíró és megbízható Lada Nivával futott be.

Míg a hidegben keményre fagyott úttalan utakon zötykölődtünk a téli ködben, zúzmarában, arra gondoltam, ha most itt kitennének a kocsiból, biztos elsírnám magam. Sofőrünk tősgyökeres zákányszéki, jól ismer minden dűlőt és földutat. Ildikó útközben elmesélte, 14 évvel ezelőtt tanyafelelősként kezdte a munkát egy kismotorral, aminek a kis, tömör kereke gyakran úgy elakadt a homokban, hogy alulról is jól meg tudta figyelni a növényzetet. A Lada Niva sokkal komfortosabb. Zákányszék tanyavilága három körzetből áll, Ildikóé az

egyes számú, 50-60 emberre néznek rá rendszeresen.

Megnézzük van-e otthon elég tűzifa, ivóvíz, kell-e menni bevásárolni. Nem mindenki kér ebédet, van akinek csak a vérnyomását mérjük meg, és olyan ellátott is akad, aki semmit nem kér, csak a társaság hiányzik neki, és örül, ha valaki rányitja az ajtót – magyarázta. Első megállónk Módra Ferencné Eta néninél van, aki vidáman fog velünk kezét, jó egészséget, boldog új évet kíván és kétmaroknyi szaloncukorral ajándékoz meg minket. Örül Ildikó látogatásának. – Ezt mind én hímezttem a saját magam szórakoztatására, a párna 3-4 nap, az asztalterítő 2-3 hét alatt készült, de van itt igazi

kalocsai hímzés is – mutatta büszkén keze munkáját. A 88 éves Eta néni ellátja magát, most is csak a vérnyomását mérte meg Ildikó. Nem volt vele gond.

Következő állomásunkon már tavaly is jártunk, Németh Józsefné Marika ismerősként fogadott minket, viccelődött is, hogy most éppen nem főz paprikás krumplit kolbásszal és nokedlivel, mint legutóbbi találkozásunk alkalmával. Jót beszélget Ildikóval, nincs is szüksége semmire. Elmesélte, hogy ilyen karácsonya még nem volt: minden nap telt ház volt nála. Marika néni karácsonyfája az előszoba sarkában áll. – A drága uram díszítette fel mindig, de már két éve meghalt. Én megfogtam az egész fát, és ahogy volt, beraktam a szekrénybe, és ilyenkor csak előveszem. A díszeket, a kutyát és a masnit a férjem akasztotta rá, én így őrzöm az emléket – mesélte.

Marika néni szomszédja, Rutai István és családja néhány percnyi autózásra lakik. A legkisebb a két hónapos Anna éppen ébredezett, Virág, aki hétfőn ünnepelte harmadik születésnapját, a szekrény mögül leskelődött, míg elő nem került a zsebünkből egy marék szaloncukor. A tanyagondnoknak itt csak annyi a dolga, hogy óvodába viszi Virágot, vagy kihozza hozzájuk a védőnőt, ha kell. Míg visszaérünk a faluba, Ildikó hozzát teszi, ehhez a munkához leginkább elhivatottság kell

Arany T. János

(Megjelent a Délmagyarország 2020. január 7-i számában)

Borvidékek és szőlőfajták

Egri Borvidék

Az Egri Borvidék Észak-Magyarország területén elterülő Egri Borrégióhoz tartozik. Itt a kontinentális klíma uralkodik száraz és hűvös éghajlattal. A közel 6.000 ha szőlőterület két megyében (Heves és Borsod-Abaúj-Zemplén megyében) oszlik meg. A csaknem 1000 éves múltra visszatekintő borvidék szőlészete és borászata fejlesztésében I. István által 1004-ben alapított püspökségnek jelentős szerepe volt. A tatárjárás (1241) pusztítását követően Belgiumból betelepült vallonok sokat lendítettek a borvidék fejlődésén a francia fajták meghonosításával és a fahordók használatával. A XVI. században még fehérbort adó szőlőfajták uralkodtak e tájban. Azonban itt a 91 évig tartó török uralom alatt (1596, Eger várának elesése) a szőlőtermesztés visszaesett, de általuk megindult a borkereskedelem. A törökök vallásuk miatt nem itták a bort, de eladásából jelentős jövedelmet szereztek maguknak. Egyre több vörösbort értékesítettek. Ekkor a szlávok által behozott fő fajta a Kadarka. A XVII–XVIII. században alakultak ki

a szőlőhegyek nevei (például Eged hegy, Rácz hegy), amelyek még ma is használatosak.

A XVIII. századtól már szabályozott keretek között termesztették a szőlőt. A filoxeravész Egerben 1886-ban vette kezdetét igen nagy pusztításokkal. Azt követő szőlőrekonstrukcióban az addig fajtákban vegyes szőlőskerteket már fajtatiszta ültetvények váltották fel és áttértek az alacsony bakművelésről a közép magas és a magas művelésre. Az 1978-1980-as években elkezdődött az úgynevezett Bikavér program. Zömében Kékfrankos, Oportó, Merlot és Zweigelt fajtákat telepítettek,

majd ez a fajtasor a privatizáció után bővült a Pinot noir és a Syrah fajtákkal, s velük vörösborkok irányába dőlt a mérleg. Ezekben az években acél- és betontartályokban kezelték és tárolták a borokat. A fahordós érlelés az 1990-es évektől lendült meg. Korábban a pincéket tufába vájták, ma a vidéken a hagyományos pincék mellett gomba módra sokasodnak a modern pincék rozsdamentes acéltartályokkal. Találóa mondja az ismert egri szólás: „Gazdái a pince, asszonya a pénz”. Egerben működött a Szőlészeti és Borászati Kutató Intézet Kutató Állomása, ami a rezisztencianemesítéséről volt híres. Ott állították elő az Aletta, a Bianca, a Göcseji zamatos, a Zalagyöngye, a Viktor fehérbort adó, illetve a Nero, a Medina vörösbort adó rezisztens szőlő hibrideket.

A riolitufán kialakult nyirok és főként agyag talajokon közel 120-150 éves múltra tekint vissza az Egri bikavér cuvée bor készítése. A boroknál az „egri” földrajzi megnevezés használatát az eredetvédelmi rendszer szabályozza és ellenőrzi. A borvidéken egyre több és kiváló borászat üzemel. Boraik igen finomak, minőségiek. A teljesség igénye nélkül közülük néhány a Bolyki Pincészet, a Gál Tibor Pincészet, a Kaló Imre Pincéje, a St. Andrea Szőlőbirtok és Pincészet, a Thummerer Pince, az Ostoros-Novaj Bor Zrt. Rajtuk kívül Egerben a borturizmusról ismert a Szépasszony-völgy is, ahol az egri borok mindig megvidámítják az oda látogatókat.

Dr. Hajdú Edit

Meghívó közgyűlésre

Tisztelettel meghívunk és várunk Bács-Kiskun, Csongrád, Békés, Jász-Nagykun-Szolnok és Pest megyéből minden **falu- és tanyagondnokot 2020. március 5-én, csütörtökön Szentkirályra, a Művelődési Házba** (6031 Szentkirály, Kossuth Lajos u. 16.) a Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesületének éves közgyűlésére.

Tervezett program:

9.00–10.00 Érkezés, tagdíjak rendezése, igazolványok átadása
10.00–14.00 Tűzvédelmi használati szabályok betartása a lakástűzek megelőzésében; a kéménytűzek kialakulásának okai; Füstérzékelők alkalmazása; Az egyesület elmúlt évi munkájának ismertetése; Közhasznúsági jelentés és számviteli beszámoló a 2019. évről; Felügyelő Bizottság jelentése; A 2020. évi munkaterv és költségvetés; Beszámolók elfogadása; Pályázati programjaink, továbbképzések; Jogszabályi változások; Jelentkezés látóútra, programokra; Nyugdíjasok búcsúztatása.

A program 14.00 órakor ebéddel zárul.

Kérjük, hogy **legkésőbb február 21-ig jelezzétek telefonon egyesületünk 76/507-543-as telefonszámára**, vagy az info@falugondnoksag.hu e-mail címre, hogy részt tudtok-e venni a közgyűlésen.

DUNA-TISZA KÖZI FALUGONDNOKI HÍRLEVÉL

Kiadja:

a **Falugondnokok**

Duna-Tisza Közi Egyesülete

e-mail: info@falugondnoksag.hu

honlap: www.falugondnoksag.hu

iroda: 6000 Kecskemét, Irinyi u. 17.

Telefonszám:

06-76/507-543

Fax: 06-76/507-544

Szerkeszti:

Borzák Tibor, Csörsz Zelenák Katalin

Sümeiginé Ország Edit, Kovács Edit

Tördelő: **Almási László**

Rajz: **Vida Ágnes**

Engedélyszám: 2.9/776-1/2006

Nyomda: Print 2000, Kecskemét